Aº. 1848. Nº. 39.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

ZATURDAG 20 MEI.

(De prijs der Advertentiën is, van een tot [illegible] regels *f* 1.00, en voor elken regel daarboven [illegible] centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Van de Turksche grenzen, 3 *mei*. De onlusten in Semendria zijn bijgelegd, meer echter door de toegevendheid der regering, dan ten gevolge van de gehoorzaamheid der inwoners, die nog altijd weigeren de hun opgelegde belasting te betalen. Men laat hen begaan, dewijl men de magt niet meer heeft, hen tot gehoorzaamheid te dwingen. In Schabacz is, na de in hechtenisneming van eenige personen, niets meer voorgevallen. De tijding van het besluit, hetwelk in Konstantinopel ten opzigte der tegenwoordige regering van Servië genomen is, heeft zich allengs onder het volk verspreid, en de afzetting van *Kara Georgewitsch* is zelfs in de afgelegenste distrikten geen geheim meer. Het volk blijft onverschillig, want het heeft voor *Alexander Georgewitsch*, in weerwil van al zijne pogingen en zijne talrijke reizen door het land, weinig sympathie, daar men hem reeds wegens zijne armoede verdenkt, en gelooft, dat hij zich ten koste van den minder gegoede tot een rijk man wil maken. In dit opzigt is het niet te verwonderen, dat *Milosch Obrenowitsch* de stem van eene groote partij voor zich heeft, welke in de overtuiging leeft, dat hij, zoodra hij tot de regering geraakt, zich meer op de welvaart des lands zal toeleggen, daar zijn lot en dat zijner familie door het aanzienlijk vermogen, dat hij bezit, reeds verzekerd is, en hij niet noodig heeft in het verwerven van nieuwe rijkdommen eene vergoeding te zoeken voor de onzekerheid van eenen troon, welke zich, in weerwil van deszelfs wettige erfelijkheid, tot dus ver zeer wisselvallig en onbestendig betoond heeft. Met de onverschilligheid des volks is de beweging in de hoogere kringen, vooral onder de aanvoerders der regeringspartij, geheel in strijd; deze stellen zich niet minder voor dan zich gewapend tegen het, nu door den sultan bekrachtigde, Russische ultimatum te verzetten. Reeds den 19den der vorige maand, terstond nadat het eerste berigt der afzetting van *Kara Georgewitsch* was aangekomen, werd door de Servische regering aan den thans in Konstantinopel fungerenden agent *Simitsch* de last opgedragen, om aan de Porte te verklaren, dat het Servische volk geen anderen dan *Kara Georgewitsch* tot vorst wilde hebben, en dat het des noods deszelfs eens gedane keuze, deszelfs wettigen vorst, zou weten te verdedigen. Tevens werd aan de Porte de verzekering gegeven, dat, niet alleen in Servië, maar ook in Bosnië en Bulgarije dezelfde gevoelens bij de rajas zouden heerschen; zoodra het er op aan zou komen om de onafhankelijkheid der [illegible] verzekeren en de aan den sultan bezworen [illegible] te handhaven. Deze grootspraak, die ver van de waarheid verwijderd is, zal bezwaarlijk iets anders uitwerken, dan dat zij de Porte in de pijnlijkste vergelegenheid brengt; want de Turksche regering weet maar al te goed, dat het in de magt der Servische hoofden staat, in de Donau- en Balkan-distrikten verwarring aan te rigten, en wel zonder dat de Porte het regt zou hebben zich deswege te beklagen, daar zij zelve de eerste oorzaak der omwenteling is geweest. Middelerwijl tracht vooral *Wutsitsch* al het in het land voorhanden oorlogsmateriëel in Kragujewats te verzamelen, van welke stad hij zijne hoofd-wapenplaats schijnt te willen maken. Men kan echter moeijelijk aannemen, dat het hem ernst zou zijn.

(*A. A. Z.*)

Van de Servische grenzen, 6 *mei*. Zoo even ontvingen wij de tijding, dat de keizerlijke commissarissen en nieuwe gouverneur van Belgrado, *Hafiz*-pacha, op eene stoomboot met groot gevolg in Semlin is aangekomen. Hij brengt de keizerlijke firman tot eene nieuwe verkiezing van een' vorst, en instructiën betreffende vorst *Alexander Czerny* mede. Vóór alles zal een algemeene amnestie worden afgekondigd. De gehate *Wutsitsch* en zijne aanhangers moeten uiterlijk binnen 14 dagen het land verlaten hebben en zich naar Konstantinopel begeven.

(*Rh. u. M. Z.*)

GRIEKENLAND.

In Triëst zijn berigten uit Athene tot den 20sten april aangekomen. De financiële verlegenheid der regering neemt dagelijks een bedenkelijker karakter aan. Na lang aarzelen moet Engeland zich eindelijk bereid hebben verklaard, een nieuw voorschot toe te staan; Rusland is, daarentegen, hiertoe niet te bewegen, maar verlangt op gebiedenden toon de betaling van den achterstand. Daar men in Petersburg zeer goed weet, dat dit tegenwoordig eene onmogelijkheid is, zoo kan men niet begrijpen welke geheime bedoelingen men achter deze nuttelooze gestrengheid verbergt. Op de laatste Russische nota heeft de Grieksche regering een zeer deemoedig antwoord aan den Russischen gezant te Konstantinopel doen toekomen, waarin zij bij herhaling haren benarden toestand openlegt, en de toegevendheid des keizers inroept. De vermindering, welke de ambtenaren zich in hunne bezoldingen hebben moeten getroosten, heeft groote ontevredenheid veroorzaakt. De drukpers grijpt deze gelegenheid aan, om op eene menigte misbruiken in het bestuur opmerkzaam te maken. Voornamenlijk dringt zij op eene aanzienlijke vermindering van het leger aan. Het refrein van al deze klagten blijft echter altijd het verlangen naar eene constitutie, waarin de Grieksche publicisten het geneesmiddel voor alle kwalen meenen te zien, welke thans den staat drukken.

PRUISSEN.

Berlijn, 12 *mei*. Na lange beraadslagingen van den staatsraad moet het nu beslist zijn, dat de staat met vijftig millioen thaler deel zal nemen aan de spoorweglinien, welke zullen worden aangelegd, of eigenlijk den aanleg derzelve tot het bedrag dier som voor eigen rekening zal op zich nemen. Men wil met dit besluit den maatregel in verband brengen, welke ten opzigte van verscheidene ontwerpen van staatsgebouwen genomen is, dat, namelijk, derzelver uitvoering voor dit jaar zal worden uitgesteld.

ENGELAND.

Londen, 15 *mei*. Volgens de dagbladen van New-Orleans had *Santa-Anna*, de president van Mexico, den 18den maart een decreet uitgevaardigd, waarbij de oorlogen tegen Texas en Yucatan verklaard worden nationale oorlogen te zijn, die voortgezet moeten worden tot dat beide landen zich zullen hebben onderworpen. Aan hen, die zich in die oorlogen onderscheiden, worden buitengewone soldij en eer beloofd. De berigten uit Yucatan spreken slechts van marschen en contramarschen van troepen. Er liep aldaar een gerucht, dat de Mexikanen naar Merida opgerukt waren en men vreesde, dat die hoofdstad in hunne handen zoude vallen. Campêche verdedigde zich nog.

— De berigten uit de Havanah bevatten bijzonderheden nopens de teregtstelling van en de strafoefening aan de negers, die aan eenen opstand aldaar deel genomen hadden. Tachtig dier negers waren doodgeschoten en 45 werden streng gegeeseld wegens hunne poging tot herkrijging hunner vrijheid.

FRANKRIJK.

Parijs, 15 *mei*. Eene particuliere correspondentie uit Oran, gedagteekend 29 april, behelst het volgende:

»De generaal *Lamoricière*, die in de vlakte van Gréris en door het gansche land van Mascara groote waakzaamheid betoont, ontving in den nacht van den 25sten op den 26sten april berigt, dat *Abd-el-Kader* bij de Hachems, omtrent vier mijlen van zijn hoofdkwartier, gelegerd was. De divisie vatte terstond de wapenen op en begaf zich naar de verzamelplaats. Alle bij de autoriteiten ingekomen berigten waren zeer naauwkeurig, en de emir had zijne tent te midden van den talrijksten en oorlogzuchtigsten stam der gansche provincie opgeslagen. De door het Arabisch opperhoofd in deze streek bewaarde verstandhouding had hem zeer veel geholpen; de aghas der Beni-Amer, der Bordgias van het zuiden, en der Flitas, bevonden zich in zijne legerplaats met sterke contingenten, welke binnen weinige dagen aanmerkelijk zouden toegenomen zijn.

»De nadering onzer troepen heeft den ijver der opstandelingen zeer doen verflaauwen, en, in weerwil der besluiten van den emir, hebben de Arabieren geen stand durven houden. Toen onze voorhoede bij het bivouac der vijanden kwam, was zij niet in de gelegenheid een enkel geweerschot te wisselen, want alle tenten waren verdwenen, en wij zagen slechts eenige veldverkenners, die ons op eenen grooten afstand gade sloegen. Daar de emir niettemin groote strijdkrachten verzamelt, heeft hij zware schattingen geligt, en de Hachems, mitsgaders een gedeelte der Beni-Amers, gedwongen hem te volgen.

»De generaal *Lamoricière* heeft zich niet bij eenen zoo vreedzamen uitval bepaald, maar *Abd-el-Kader* zonder tusschenpoozen nagezet. Gedurende die vervolging kwamen op ieder uur van den dag, van den 26sten op den 27sten, afgevaardigden, die ons, in naam der aghas, om vergiffenis smeekten en hunne onderwerping aanboden; maar daar het noodzakelijk is aan dien gedurigen afval perk te stellen, welke zoo schadelijk voor de rust der getrouwe bondgenooten is, heeft de generaal deze vredeboden gevangen gehouden, en men zegt dat hij hen gestreng zal straffen.

»Eindelijk is *Abd-el-Kader*, van schuilplaats tot schuilplaats verdreven, langs het meer Salé tot op het oude grondgebied der Douairs, omtrent drie mijlen van Oran, voortgedrongen. De generaal *Mustapha*, die met de zijnen bij het fort Saint-Philippe gelegerd was, is den emir terstond te gemoet getrokken, waarop een gevecht tusschen de kavallerie in de valleijen van Teschala gevolgd is.

»De stelling der troepen van *Abd-el-Kader* was hoogst gevaarlijk; zij hadden eenen hen in aantal overtreffenden vijand voor zich, en werden door de divisie van Mascara, die langs de zuidelijke helling van den Kleinen Atlas getrokken was, bedreigd; zij vreesden dus zich van voren en van achteren te zullen moeten verdedigen. De terugtogt door het [illegible] gedeelte van het meer, hetwelk ondoorwaadbaar is, zou moeijelijk te bewerkstelligen zijn geweest. Dit alles heeft toegebragt tot de volkomen verstrooijing der vijandelijke zamenscholing. Onze bondgenooten hebben slechts eenige paarden in de schermutseling verloren.

»*Abd-el-Kader* is op nieuw verpligt het land door te zwerven, niet alleen zonder leger, maar bijna zonder escorte. Hij heeft zich naar Angaäd en de Beni-Hourni, vijf mijlen ten zuid-oosten van Tlemecen, begeven; koeriers zijn naar den generaal *Bedeau* afgezonden, om hem te gelasten den voortvlugtige na te zetten, en hem bij elke ontmoeting aan te tasten.»

— Een te Genua woonachtig voormalig vriend van lord *Byròn* heeft, naar verhaald wordt, onder andere papieren, hem door dien beroemden dichter ter bewaring gegeven, alvorens deze zich naar Griekenland begaf, waar hij overleden is, het handschrift der acht laatste zangen van het dichtstuk *Don Juan* gevonden, van hetwelk tot hiertoe alleen de zestien eerste zangen het licht zien.

Parijs, *16 mei.* De Smirnasche bladen van den 28sten april berigten, dat een geweldige brand in de stad Magnesia zeer veel verwoesting heeft aangerigt. Het vuur is er des avonds van den 20sten dier maand in het middenpunt van den Bazar uitgebarsten, en eerst den volgenden ochtend is men het meester geworden. Twee duizend winkels zijn in de asch gelegd; gelukkiglijk echter heeft men de meeste koopwaren kunnen redden, hetgeen de schade verminderd heeft, die niettemin op verscheiden millioenen begroot wordt.

— In Spanje heeft, den 11den mei, de president van den raad het programma van het nieuwe ministerie aan de beide Kamers medegedeeld. Het belooft de inachtneming der twee volgende punten: 1o. Eerbied voor de grondwet en strenge achting der parlementaire regten; 2o. ontwikkeling der nationale welvaart, en, als gevolg dier grondslagen, de onverwijlde voordragt, eener wet over de ministeriële verantwoordelijkheid en eene andere tot het verleenen van amnestie wegens alle staatkundige misdrijven, na het eind des burgerkrijgs begaan; geenerlei invloed-oefening op de verkiezingen; geen staat van beleg meer; betere organisatie der nationale militie (gewapende burgermagt); orde en hervorming in de financiën; bespoediging van den verkoop der nationale goederen; handhaving en vermeerdering der goede verstandhouding met het buitenland, zonder daarom de Spaansche achtbaarheid prijs te geven.

BELGIE.

Brussel, *16 mei.* De persoon *van Storck*, een der cipiers, die betrokken waren in de zaak der ontvlugting van den ex-generaal *van der Smissen*, weswege hij tot een jaar detentie was veroordeeld, doch door den koning begenadigd, is in zijne functiën hersteld geworden en wel aan het huis van detentie te Vilvoorden. Zoo zijn al de gevangeniswachters, die bij deze ontvlugting waren betrokken en afgezet geworden, wederom van posten voorzien.

Brussel, *17 mei.* De correctionele regtbank van Brussel heeft, in hare zitting van gisteren, zekere *Catherine Coppé*, weduwe *Pappaert*, bijgenaamd *de Swaerte Madam* (de Zwarte Dame), wegens het plegen van geweld en toebrengen van slagen, veroordeeld tot eene geldboete van 35 franken. Deze in lompen gehuld gaande vrouw, welker gierigheid en morsigheid tot een spreekwoord geworden zijn, is eigenaresse van verscheidene groote gebouwen op de Groenmarkt en in de St. Hubert-straat, onder anderen ook van dat antieke gebouw, welks bovengedeelte sedert lange jaren herstelling vereischt. Deze rijke en zonderling grillige *Swaerte Madam* heeft dezer dagen aan hare eenige dochter, die met een Hollandsch diplomaat is getrouwd, eenen aanzienlijken bruidschat gegeven.

[Wij meenen van goederhand onderrigt te zijn, dat de bovenbedoelde Nederlandsche diplomaat een gezantschap-secretaris is, die sedert eenen geruimen tijd opgehouden heeft in activiteit te zijn.]

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, *17 mei.* Gisteren middag hebben wij hier een kortstondig maar vrij hevig onweder, van zwaren hagelslag vergezeld, gehad. De dreuning, door de donderslagen verwekt, is zelfs zoo sterk geweest, dat, op den hoek van de Goudbloemgracht en Baangracht, het dekstuk van den nok van het huis afgeslagen en langs den gevel nedergekomen is op den regenbak, die daardoor merkelijk beschadigd is.

— Op den Haarlemmerweg, tusschen hier en Sloterdijk, is het paard van een vigilantje, waarvan de passagiers zich evenwel gelukkig op dat oogenblik in eene herberg bevonden, door de bliksemstralen schichtig geworden en doorgegaan; het rijtuigje is omgeslagen en natuurlijk zwaar beschadigd; aan de Willemspoort is het doorhollend paard tegengehouden.

— Wij hebben berigten ontvangen van de Kaap de Goede Hoop, tot den 3den februari. Zoo ver men wist, duurden de twisten tusschen de uitgewekene boeren en de Kaffers toen nog voort, en had een gedeelte der eersten zich andermaal bij de Allemansdrift vertoond om *Adam Kok* aan te vallen, op wiens land zij aanspraak maken, en die het raadzaam geacht had eene soort van wapenstilstand met hen te sluiten. Men dacht in de Kaapstad, dat de zaken niet geheel vereffend zouden kunnen worden, zoo lang geene meerdere troepen aangerukt en bepaalde bevelen uit het moederland ontvangen waren.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van woensdag 17 mei.

In deze zitting zijn de beraadslagingen gehouden, over het ontwerp van wet, strekkende tot voorziening van wettelijke verordeningen omtrent Limburg.

De heer *van Goltstein* kan zich evenmin als bij eene vorige gelegenheid, toen een gelijksoortig ontwerp behandeld werd, met de voordragt vereenigen. Het komt hem voor, dat de grondwet allerwege op eene eenvormige wijze moet worden toegepast, en dat alle ingezetenen des rijks, wien dezelfde regten zijn toegekend, ook gelijke lasten behooren te dragen. Hij merkt op, dat verschillende wetten, die als bestanddeelen der grondwet moeten beschouwd worden, zoo als daar zijn die der schutterijen, jagt en visscherij, enz., in Limburg nog niet ingevoerd zijn, en de ingezetenen aldaar aan de verpligtingen, die daaruit mogten voortvloeijen, niet onderworpen zijn. Het is geenszins zijn wensch, om Limburg meer te belasten, dan het dragen kan. Hij hoopt ook, dat men alle middelen te baat zal nemen om den tegenwoordigen toestand van het hertogdom zoo dragelijk mogelijk te maken. Maar die beweegredenen kunnen hem niet doen besluiten, om eenen ongrondwettigen toestand voor langen tijd te bestendigen. Hij ziet er ook groot bezwaar in, dat een deel van de wetgevende magt, bij het ontwerp, aan het opperhoofd van den staat wordt opgedragen. Het oppergezag is bij de grondwet in verschillende staatsmagten gesplitst. Aan elke derzelve is haar bijzondere werkkring aangewezen, die niet overschreden mag worden.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken verklaart, dat er geen verschil kan bestaan nopens de beginselen, die den grondslag van het ontwerp hebben uitgemaakt. Er bestaat eene grondwet, die allerwege op dezelfde wijze dient te worden toegepast. Maar de wijze van toepassing kan van bijzondere omstandigheden afhangen. De grondwet geeft waarborgen en stelt regelen vast; maar een en ander hangt van bijzondere omstandigheden en behoeften af. De nationaliteit en de behoeften van Limburg zijn geheel anders dan in sommige gewesten. Het is alzoo voorzigtig ten dezen met bedaardheid te werk te gaan. Er wordt slechts eene tijdelijke uitzondering voor eenige wetten bedoeld. Eene duurzame uitsluiting kan er niet bestaan. De wet, die thans aanhangig is, strekt geenszins om eene te onbepaalde magt aan de regering te verleenen, maar wel om de magt te beperken, die zij meende noodig te hebben. Ten bewijze van de noodzakelijkheid der voorgestelde wet bragt Z. Exc. onder anderen bij, dat, wat aangaat de wetten, nopens de maten en gewigten, Limburg door derzelver invoering zeer benadeeld zou worden, zonder voordeel van eenig ander deel des rijks; dat, wat betreft de wetgeving, betrekkelijk de schutterijen, het bekend is, dat de wet van 1827 op dat stuk zeer gebrekkig is en dringend herziening vereischt; dat men zich met de vervaardiging van een nieuw ontwerp ten deze onledig houdt, hetwelk, naar Z. Exc. hoopt, in de eerstvolgende vergadering der Kamers ter tafel zal worden gebragt; en dat het alzoo niet aan te raden is om de wetgeving nopens de schutterijen voor weinige maanden met veel moeite en kosten in Limburg in te voeren; dat dit met de provinciale en plaatselijke reglementen evenzeer het geval is; dat men de algemeene beginselen, die ten dezen in andere gewesten van kracht zijn, in Limburg toegepast heeft, maar dat de regering, in afwachting der daaromtrent vast te stellen algemeene verordeningen, het ongeraden geoordeeld heeft, ten dien opzigte in bijzonderheden af te dalen; dat men, door eene plotselinge verandering deswege, de ingezetenen van Limburg noodeloos zou verontrusten, en dat de regering vermeenen zou, dat zij daardoor hare pligten te kort doen en dat zij onstaatkundig handelen zou; dat men het evenzeer ongeraden beschouwt, de wetten en verordeningen wegens de jagt en visscherij in Limburg van kracht te doen verklaren, daar ook die wetten vele en groote gebreken bevatten, die derzelver herziening noodzakelijk maken, waartoe later een voorstel van de zijde der regering zal worden gedaan; dat het opmerking verdient, dat er, tijdens de vereeniging met België, in die beide groote deelen des rijks afzonderlijke en onderscheidene wetgevingen, op het stuk der jagt en visscherijen, bestonden; dat men destijds het behoud dier beide wetgevingen uit een staatkundig oogpunt verdedigde; en dat Z. Exc. het thans voorzigtig en staatkundig beschouwde, voorloopig denzelfden weg ten aanzien van Limburg te volgen. Ten slotte zegt Z. Exc., dat, hoezeer hij het alzoo met den redenaar, dien hij beantwoordt, wat de hoofdbeginselen betreft, eens moge zijn; hij niet kan instemmen met het door denzelven ontwikkelde gevoelen, dat de wetgevende magt aan verschillende staatsmagten is opgedragen. Z. Exc. kent in dit rijk slechts ééne wetgevende staatsmagt, die uit drie takken bestaat.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 44 tegen 2 stemmen, zijnde die der heeren *van Goltstein* en *van Rosenthal*.

De voorzitter geeft te kennen, dat zich thans de gelegenheid aanbiedt, om te beraadslagen over het door de Kamer te nemen besluit, ten aanzien der twee verzoekschriften uit Zwolle, waaromtrent in de zitting van 8 dezer verslag is gedaan en die betrekking hebben tot het aanhangig wets-ontwerp wegens het regt van doorvoer.

De heer *van Rijckevorsel* meent, dat in de vorige eeuw welligt niets zoo schadelijk voor het vaderland geweest is als de verderfelijke geest van provincialismus. Welke rampen er ook uit de inlijving van dit land bij het Fransche keizerrijk zijn ontstaan, die weldaad is daaruit voortgevloeid, dat die ongelukkige provinciale geest gefnuikt werd en dat allen zich als één man vereenigden, om het Fransche juk af te schudden. Hij heeft het steeds beklaagd, dat er bij de oprigting van ons tegenwoordig staatsgebouw aan dien geest voedsel gegeven is. Diezelfde geest straalt tot zijn leedwezen ook weder in het adres van de Kamer van koophandel en fabrijken te Zwolle door. Ten bewijze echter, dat hij dat gevoelen van provincialismus niet aankleeft, kan strekken, dat hij het voorstel der commissie om de adressen ter griffie neder te leggen, ondersteunt, maar dat hij bovendien verlangt, dat dezelve bij afschrift aan Z. Exc. den minister van financiën worden gezonden. Het kom hem toch voor, dat het billijk is, dat het doorvoer-regt uit de Maintzer overeenkomst voortvloeijende, in het algemeen belang tot meerdere plaatsen worde uitgestrekt, al mogt dit voor Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht schadelijk zijn. Hij acht de verzending der adressen bij afschrift aan den minister wenschelijk, ten einde Z. Exc. in de gelegenheid zij, de argumenten, daarin voorkomende, in overweging te nemen te gelijk met die, welke in het voorloopig verslag nopens de voordragt, betrekkelijk het regt van doorvoer, zijn opgenomen.

De heer *van Panhuys* beschouwt de verzending van de adressen als geheel onraadzaam. De punten, die daarin behandeld zijn, zijn reeds in aanmerking genomen bij de overwegingen, welke in de afdeelingen over het meergemelde ontwerp hebben plaats gehad. De meerderheid der Kamer heeft zich ten aanzien dezer punten reeds verklaard. Wanneer de adressen nu aan den minister werden verzonden, zou dat den schijn kunnen geven, alsof de Kamer thans een ander gevoelen voorstaat, dan in het voorloopig verslag blootgelegd is. Een afgevaardigde uit Utrecht heeft de eenvoudige nederlegging ter griffie noodeloos geacht, omdat de adressen reeds aan de leden der Kamer in hun geheel bekend zijn. Doch de heer *van Panhuys* meent, dat de strekking der uitdrukking van nederlegging ter griffie van ruimeren aard is, en dat deze te kennen geeft, dat de Kamer zich de zaak nu of in het vervolg op de eene of andere wijze zal aantrekken en dezelve tot hare bevoegdheid beschouwt. Liggen de adressen eens ter griffie, dan kunnen zij, als men dit noodig acht, geraadpleegd worden.

De heer *van Goltstein* verdedigt nader het reeds vroeger door hem ontwikkelde gevoelen, dat de adressen aan Zijne Excellentie den minister dienen te worden verzonden. Door die verzending prejudiceert de Kamer zich in geene deele. Zij laat de gevoelens, in de adressen vervat, in het midden. Zij onderwerpt ze aan de aandacht des ministers. Met het voorloopig verslag is de zaak nog geenszins geëindigd. Dat verslag kan der regering tot het doen van een nader voorstel aanleiding geven, bij welks vervaardiging de adressen te stade kunnen komen. Hij blijft volhouden, dat het nederleggen ter griffie thans niets meer beteekent, daar de leden, die de gedrukte adressen ontvangen hebben, den tijd gehad hebben om daaraan het mogelijke gevolg te geven.

Ter stemming overgegaan zijnde, is met eene meer-

derheid van 36 tegen 10 stemmen tot het nederleggen der verzoekschriften ter griffie besloten.

Tegen hebben gestemd de heeren *van Goltstein*, *Gouverneur*, *Verwey-Mejan*, *Luzac*, *de Man*, *van Heloma*, *van Rechteren*, *Anemaet*, *de Backere* en *Kniphorst*.

Daarna wordt, op voorstel van de heeren *van Rijckevorsel*, *van Goltstein* en andere leden in omvraag gebragt, of de adressen ook bij afschrift aan Z. Exc. den minister van financiën zullen worden verzonden? Met eene meerderheid van 30 tegen 16 stemmen wordt die vraag *ontkennend* beantwoord, zoodat het voorstel tot verzending is *verworpen*.

Voor de verzending hebben gestemd de heeren *Petit*, *Star Busman*, *Tromp*, *van Goltstein*, *van Sasse van Ysselt*, *Gouverneur*, *Verwey-Mejan*, *Luzac*, *de Man*, *van Heloma*, *van Rechteren*, *Anemaet*, *Mutsaers*, *Ryckevorsel*, *de Backere* en *Kniphorst*.

De centrale afdeeling heeft verslag gedaan nopens het ontwerp van wet, strekkende tot intrekking en vervanging van titel VI, Boek II, van het Wetboek van Burgerlijk Regtsvordering, betrekkelijk het vereffenen van kosten, schaden en interessen, mitsgaders van de kosten van het proces. — Wordt besloten de beraadslagingen over dit ontwerp te doen plaats hebben op aanstaanden zaturdag 's morgens ten 11 ure.

Tot dien tijd wordt de vergadering gescheiden.

† *Deventer*, 25 *mei*. »Men verneemt, ofschoon het »niet als gewoonlijk in de *Staats-Courant* is bekend »gemaakt, dat den heer mr. *W. A. van de Graaff*, »ridder der Militaire Willems-orde, op zijn verzoek »van het vorige jaar, bij besluit van Z. M., in dato »25 april jl., eervol ontslag is verleend als majoor-»kommandant der dienstdoende schutterij te Deventer.

»De patrijzen van de Wilpsche klei en de herten »in de Soerensche bosschen schijnen het vragen der »vergunning, om voortdurend het uniform te mogen »blijven dragen, verhinderd te hebben."

Mengelwerk.

Iets over hoeden.

Wij weten niet wat men, met betrekking tot onzen smaak, over ons oordeelen zal; — maar, wij moeten het erkennen, wij houden niet veel van eenen nieuwen hoed. Daar is eene zekere onbeschaamdheid in een nieuwen hoed; hij schijnt zich zelven wegens zijn fraai voorkomen zeer hoog te schatten en te vermoeden, dat wij al grooten prijs op hem stellen moeten, voor dat wij hem nog den onzen gemaakt hebben. Vooreerst wordt hij te huis gebragt meer op de wijze van een klein kind of ander levend wezen, dan als eene koopwaar. Hij ligt in eene doos, in zilver-papier gewikkeld en zeer zorgvuldig gedragen. Hij is zoo glad als een dames-schoothondje. Vervolgens nemen wij er hem zeer voorzigtig uit en iedereen is benieuwd hoe hij ons staan zal. MARIA trekt ons naar deze en SOPHIA naar gene zijde, CAROLINA naar den eenen en CATHARINA naar den anderen hoek. Ondertusschen rust op ons de moeijelijke taak om er al dien tijd ongedwongen uit te zien, tot dat allen hunne goedkeurende stem gegeven hebben; ons eenige middel daartoe, (dat ook niet altijd even gemakkelijk is), is om aan ieder van die [illegible] te zeggen, of ieder van haar den hoed op het hoofd te plakken en te zien, welke aardige melkmeisjes wij zijn zouden. Eindelijk heeft ieder er zijne goedkeuring aan gegeven en mogen wij heengaan. Maar welk een onaangenaam gevoel is dat nu op het hoofd. Wat verschilt dat veel van den ouden hoed, aan welken wij zoo gewoon geworden zijn en die nu voor dezen vreemden pronker zijne plaats inruimen moet. Met den vorigen konden wij doen, wat wij wilden. Stof, regen, wind, een val, een knaauw, niets hinderde hem. Hij was een ware vriend, een vriend in alle weêr en wind. Zijn uiterlijk voorkomen alleen had hij tegen zich; in iedere andere zaak was hij voortreffelijk. Maar als de wegen of straten wat [illegible] is de nieuwe hoed bang om bestoven te worden; als er wind is en wij houden hem niet stijf vast, loopt hij gevaar van in den slijk geworpen te worden en wij mogen dan het genoegen smaken van hem door dik en dun te moeten naloopen en hem juist op het oogenblik, dat wij hem dachten te hebben, weder zien voortrollen. En als het begint te regenen! Vertelt het; gij galante leer-jongens, die op een zondag-morgen uit wandelen gaat met JEANNE of SUSE zonder om de stormen van den avond of de vermoeienissen en kijf-partijen van den volgenden dag te denken! Gij, die uwen nieuwen hoed en uwe nieuwe laarzen ter nauwernood een uur, voor dat gij zoudt uitgaan, ontvangen hebt en dan zegevierend met uwe uitverkorene naast u daarheen stapt. Zij trippelt aan uwen arm met haren zakdoek in de hand, al bloozende of een koekje etende, door; gij hijgende van bewondering. Wij vragen u, of zelfs liefde wel beletten kon, dat gij eene zekere vrees gevoeldet voor het sieraad van uw hoofd, den nieuwen glanzigen hoed, wanneer de eerste regendroppelen het aankomen van eene regenbui verkondigden. Ach haast u toch, terwijl haast u nog helpen kan, voor dat die ijsselijke droppels op den hoed hunne sporen vast indrukken. Haal uwen beschermenden zakdoek uit, die, rondom uwen hoed gebonden, achter met een punt blijft waaijen en door de duisterheid glinstert als de lantaarns in de straten der stad. Geef u niet aan de verleiding eener openstaande staldeur, of poort over, of aan de onmogelijkheid eener huurkoets! De regen zal blijven voortduren en gij zijt zoo rijk niet meer als 's morgens. Haast u en bedenk wat er van eenen nieuwen hoed wordt, nadat hij eenen plasregen heeft moeten doorstaan. Denk aan zijnen sierlijken vorm, zijne bevallige en juist afgemetene gedaante, de schoonlijke krulling van zijnen rand, zijne vriendelijke schaduw, wanneer men hem regt op heeft, zijne verlokkelijke bekoorlijkheid, wanneer men hem schuins op één oor zet. Denk, wat er van dit alles den volgenden dag geworden zal zijn! Hoe veranderd, hoe verminderd hij er uit zal zien. *Quantum mutatus ab illo.* Denk om de verandering, die hem naar papier zal doen gelijken; om zijne treurige slapheid; om zijnen in kronkels laag nederhangenden rand, en om die fraaije en volmaakte rondheid, welke noch borstel, noch heet ijzer hem immer zal teruggeven.

Wij hebben hier van de schoonheden van eenen nieuwen hoed gesproken; doch, in het afgetrokkene beschouwd, zijn die zeer problematiek. De mode bepaalt voor eenen tijd de schoonheid. Onze voorvaders vonden groote bevalligheid in de punthoeden, welke nu nog maar voor de deurwaarders, gepensioneerde soldaten en koetsiers dienen. Over onze hooge schoorsteenen met randen zouden zij gelagchen hebben, ofschoon wij, over het algemeen ze van beide soorten voor de beste houden. Het beste nieuwerwetsche hoofddeksel was de breede Spaansche hoed, welken men eenige jaren geleden droeg. Maar naarmate de maatschappij meer in beweging geraakt is, schijnen onze hoeden hunne grootte verminderd te hebben; de randen werden al meer en meer afgeknipt, zoodat er ten laatste slechts een smal randje overbleef, en ook is dit nog al hoe langer zoo kleiner geworden, zoodat wij met onze gedekte hoofden en onze geslotene kleederen er uitzien alsof wij ons voor niets gereed maakten, dan om in onze bezigheden met zoo weinig hinder als mogelijk is voor- of achterwaarts te snellen.

Dit kon ons meer tegenzin tegen eenen hoed geven dan hij verdient; maar het zij hij er goed uitzie of niet, wij kunnen geen geval bedenken, waarin een nieuwe hoed nuttig zijn zou. Wij hebben gezien hoe het met de zaak is bij slecht weder; maar als het weder zoo goed mogelijk is, wanneer er noch stof noch regen is, kan de zon zeer sterk schijnen, en dan is de hoed te klein om ons eenige schaduw te geven. Het kwaad is niet groot, dat is waar! maar wij moeten al onzen wrok tegen den deugniet uitstorten en hem tot het eenige doel gebruiken, waartoe hij ons dienen kan, — wij moeten op hem schrijven. Voor ieder ander doel deugt hij niet. De eenige plaats, waar men hem met veiligheid brengen kan, is in de kerk; want daar is ruimte genoeg voor hem. Daar is het de eenige gelegenheid, bij welke hij sieraad en nut vereenigt, indien wij het zoo noemen kunnen; wij bedoelen de hartebede in den hoed gedaan, met welke iedere brave kerkganger zijne stichting begint, voor dat hij zich links of regts draait en eene buiging maakt voor den heer en mevrouw JONES en voor de jufvrouwen THOMPSON. Daar is een vast formulier-gebed voor die gelegenheid en zonder twijfel wordt dit dikwerf opgezegd, om niet te spreken van hen, die hun gemoed in niet voorbereide woorden uitstorten; maar daar zijn bedorven lieden, welke zouden willen beweren, dat de kerkganger, in plaats van godsdienstig te fluisteren, bij zich zelven niets dan de namen leest van de hoedenmakers, welke in den hoed staan, waarna hij zijn hoofd met groote deftigheid opheft en de hierboven vermelde groeten ronddeelt.

Maar waar een groot gedrang van volk is, daar is een nieuwe hoed meer dan nutteloos. Het is jammer, dat eene algemeene vermindering in de inkomsten van het volk den platten opera-hoed of claque heeft doen vervallen, welke zoo veel voordeel had. De ronde is ons alleen maar in den weg. De matten, welke op den vloer der opera liggen, beletten hem, niet stoffig te worden; om nu nog niet te spreken van de groote kans, welke hij loopt om van dezen of genen lompert een douw en eene kneep te krijgen. Maar uit het parterre van andere schouwburgen kunt gij er op rekenen, hem met stof bedekt of tegen de wol op gewreven te zien, of tot een vormloozen klomp te zamen gedrukt. Het geringste dat men in een gedrang te vreezen heeft is een groote deuk.

(Vervolg hierna.)

Ingezonden stukken.

Staatkundig-financiële beschouwingen.

HET ONTWERP VAN WET TOT (ZOOGENAAMDE) REGELING VAN 'S RIJKS OPENBARE SCHULD.

Indien deze staatkundig-financiële beschouwingen van den naam des schrijvers voorzien waren of deze op eenige wijze bekend ware geworden, zoo zoude het naar verwaandheid zweemen, hier te verklaren, gelijk bij deze, met volle overtuiging en zonder vrees voor eenige tegenspraak, van welke zijde dan ook, verklaard wordt: *Er is tot heden geen enkel gewigtige maatregel door den tegenwoordigen heer chef van het departement van financiën uitgevoerd voorgesteld, of ook slechts beloofd, op welken niet, sedert eene reeks van jaren, in onze geschriften herhaaldelijk aangedrongen ware geworden.* Laat de heer ROCHUSSEN zich, in zijne dagbladen, den uitbundigsten lof toezwaaijen wegens zijne veelvuldige ontwerpen en derzelver voortreffelijke uitvoering (op deze zullen wij later terug komen), — wij vermeenen de geringe verdienste te mogen vindiceren, het goede, wat deze ontwerpen mogten behelzen, het eerst in het openbaar aanbevolen te hebben; en heeft de heer ROCHUSSEN de hooge voldoening, zijne borst met eene reeks van schitterende orden versierd te zien, een aanzienlijk tractement te trekken, zich het genot van een ruim pensioen verzekerd te hebben en wat al meer, — ons is het streelend bewustzijn vergund, dat onze welgemeende en belanglooze pogingen de goedkeuring hebben verworven van voortreffelijke, echt vaderlandsche mannen, die nimmer iets anders dan alleen de algemeene welvaart op het oog hadden. De heer ROCHUSSEN heeft zich, sedert deszelfs jeugd, op de baan van de staatsdienst bewogen, terwijl wij ons steeds van dit glibberig pad hebben verwijderd gehouden; hij heeft zich, in het gevoel zijner hooge waarde, steeds op den voorgrond geplaatst, terwijl wij vermeenden, ons met gepaste bescheidenheid in het eenzaam studeervertrek te moeten verschuilen. Het zou dan ook dwaasheid en tevens onregtvaardigheid zijn, hem zijne titels, zijne orden, zijnen invloed, zijn tractement, zijn pensioen te benijden. Het laatste althans gunnen wij hem, met vele anderen, van harte. Mogt hij hetzelve spoedig genieten; nimmer zullen 's lands penningen nuttiger besteed geworden zijn.

Dat de heer ROCHUSSEN bij het voorstellen van zijne ontwerpen niet vermeldt waar hij de gedachte geput heeft, — is overeenkomstig met het gebruik. Geen minister heeft ooit, bij het aanbieden van eenig wets-ontwerp, verklaard, dat hem de gedachte door een dagblad der oppositie of eenige anonyme brochure is aan de hand gegeven. De publieke schrijver, van wiens wenken of raadgevingen de minister partij trekt, moet zich ten hoogste gevleid gevoelen, dat de juistheid zijner denkbeelden door zulke personaadjen erkend wordt; doch hij heeft, volgens onze staatsinrigtingen, geen regt, hoegenaamd, om zich daarover te bezwaren, dat aan zijne moeite, zijnen arbeid, zijne inspanningen en opofferingen niet verder wordt gedacht; hij moet het zich ook laten welgevallen, dat de staatsmannen, die, met vreemde veeren prijkende, het grootste belang hebben, dat het publiek nimmer aan den wezenlijken bewerker van het een of ander doelmatig ontwerp worde herinnerd, hunnen invloed bezigen om te beletten, dat nimmer eenig blijk van onderscheiding de werkzaamheid van anderen beloone. Laat de publieke schrijver of uitvinder van eenige verbetering zich dan, door de gemoedelijke overtuiging, meer gedaan te hebben dan zij, die, zich voorop stellende, alle vruchten plukken, wegslepen om in het openbaar eenige klagte over eene jegens hem begane verongelijking aan te heffen, — zoo stelt hij zich daarenboven aan het gevaar bloot, het doelwit der bespotting van de menigte te worden, welke zoo zeer tot spot-

ternij gelegen is. Op deze en zoo vele anders te-genheden en teleurstellingen moet elk, die zijnen tijd aan de bevordering der *algemeene* aangelegenheden besteedt, voorbereid zijn. Doch wat elken schrijver, die het opregt meent, allezins bezwaart; wat hem bitter leed doet, zonder dat hij eenige magt bezit het te weren of voor te komen, — is, wanneer hij zijne denkbeelden op een ongeschikt oogenblik of eene onhandige wijze toegepast, of door allerlei ondoelmatige wijzigingen verminkt ziet. Financiële ontwerpen hebben eene zekere overeenkomst met portretten; een enkele valsche penseeltrek kan ze van alle waarde berooven. Dat een staatsman de gedachten en ontwerpen van anderen als zijne eigene doet voorkomen — dat zij zoo! Wie zoude kunnen bewijzen, dat de staatsman niet, veel vroeger zelfs dan de publicist, met dezelfde gedachte bezield was? De laatste heeft alleen verzuimd, zich het regt van prioriteit te verzekeren. Doch dat een staatsman, door de kleingeestige vrees beschuldigd te worden, alle zijne voorstellen, plannen en ontwerpen aan anderen ontleend te hebben, zich laat verleiden, ontwerpen, welke met veel vlijt bewerkt waren, te wijzigen, te verminken, uit derzelver verband te rukken; dat hij daardoor het welslagen ook der best berekende plannen in de waagschaal stelt — dat is het, wat den publieken schrijver grieft en verontwaardigt. Verbeeld u een schilder, die den schoonsten tijd, den bloei en de kracht van zijn leven aan de zorgvuldigste bewerking van eenige stukken heeft besteed; hij staat deze af; een ander is de onbeperkte eigenaar der voortbrengselen van zijne studie, van zijn penseel geworden. Het zou den schilder gegriefd hebben, dat zijn arbeid altijd voor het oog der wereld verborgen ware gebleven; dan, hoe veel grooter en billijker zal niet zijne smart zijn, wanneer hij de met zoo veel vlijt, de met zoo veel belangstelling door hem bewerkte stukken in het openbaar wederziet, duidelijk kenbaar als zijn lievelingswerk, maar door eenige onhandig bijgevoegde trekken ontsierd, bedorven, van derzelver eigenaardige waarde beroofd?

Moge de vergelijking niet volkomen juist zijn, — zeer zeker heeft het betreurenswaardige lot van den schilder veel overeenkomst met dat, hetwelk vaak hier te lande aan den staatkundigen schrijver, bijzonder in het vak der financiën, berokkend werd.

Sedert jaren hebben wij op vermindering in de rente der staatsschuld, op eene met de beginselen van eerlijkheid en goede trouw volkomen strookende vermindering, gelijk dezelve meermalen met het gewenschte gevolg in Engeland werd bewerkstelligd, aangedrongen; bij meer dan ééne gelegenheid hebben wij de vermoedelijk gelukkige uitkomsten, niet slechts voor 's rijks schatkist — deze zijn in het oogloopend — maar ook op de ontwikkeling van nijverheid en handel, op kunsten en wetenschappen, aangetoond. Zoude — mogen wij vragen, — het stadhuis te Amsterdam zich als een eeuwig getuigenis niet slechts van den onbetwistbaren ondernemingsgeest der Nederlanders, maar ook als een bewonderenswaardig blijk van den door hen bereikten hoogen trap in de uitoefening ook der op het leven toegepaste wetenschappen, en als een onvergankelijk getuigenis van den goeden smaak onzer voorouders, die het bevallige aan het grootsche wisten te verbinden, in majestieuse pracht voor onze oogen verheffen, indien in de zeventiende eeuw het geld te Amsterdam eenen zeer hoogen intrest had opgeleverd? Zulke werken, die het menschdom tot eene eerezuil verstrekken, kunnen ook in tijden, in welke de nationale geest bijzonder levendig is, met zoo veel pracht en luister, alleen dan uitgevoerd worden, wanneer de kapitalen geene of slechts eene zeer geringe waarde hebben. Telkens, wanneer van vermindering van den algemeenen standaard van intrest wordt gesproken, ontmoet men trouwens uitboezemingen van medegevoel met de derving van den rentenier. Voorzeker verdient ook deze, hoewel volstrekt onproductive klasse van burgers, belangstelling, maar beswaarlijk in die mate, als de middel-klassen en lagere standen, zonder welke geen renteheffen denkbaar is. Een van beiden, — of het is de staats-schuldeischer zelf, die het meest opbrengt tot de middelen van den staat, waaruit zijn inkomen voortvloeijen moet, dan zal eene vermindering in de rente ook zijn aandeel in de belastingen zoodanig verminderen, dat het eene bijkans tegen het andere opweegt; of het zijn de middel-klassen en de geringe standen, op welke de zwaarste last drukt. Zoo vereischt het belang van den schuldeischer vordeaf, dat die last eenigzins verzacht worde, ten einde deszelve zoo veel langer kan worden gedragen? Want eenmaal zal het tot overspanning gedreven stelsel barsten; de dag zal komen, dat men alom, doch voornamelijk in Engeland en hier te lande, begrijpt, dat de staat wel een regt heeft, zekere bijdragen van zijne ingezetenen te vorderen, doch dat het eene inbreuk op de menschen-regten is, de bijdrage tot op een vierde, eene derde, ja de helft van het geheele inkomen der burgers te verhoogen. — Dien dag, zoo veel als mogelijk, verwijderd te houden, is het belang der schuldeischers van alle onder schulden bedolven staten.

Doch het zij reeds meer dan genoeg, omtrent het nuttige en heilzame van eenen algemeen als nuttig en heilzaam erkenden maatregel!

Maar, hoe wenschelijker eenige maatregel is, zooveel te meer ook wordt het pligt van hen, aan wie deszelfs leiding is toevertrouwd, de uitvoering daarvan op stevige grondslagen te vestigen. Daaraan nu is in het ontwerp van den heer ROCHUSSEN niet gedacht. Gelijk bij zoo vele andere gelegenheden, heeft Z. Exc. de juistheid van het, sints jaren door anderen geopperde en verdedigde denkbeeld begrepen, en waar zijn ontwerp aan de door anderen opgegeven wenken is getrouw gebleven, ontmoet hetzelve algemeene goedkeuring; daarentegen draagt al hetgeen wat de bijzonderheden betreft, al hetgeen wat niet vooraf door anderen scherp bepaald kon worden, maar aan de omstandigheden van het oogenblik moest worden overgelaten, als naar gewoonte den stempel der grootste oppervlakkigheid, der verregaandste onkunde en verwaandheid.

Heeft de heer ROCHUSSEN begrepen, dat de openlijke en ronde bekentenis van een te-kort van bijkans tien millioen gulden over een enkel jaar, — een jaar van ongestoorde rust en vrede, en door geenerlei ramp gekenmerkt, — een aller-ongunstigst licht zoude werpen op zijn doorzigt, en eenen allergevoeligsten schok zoude geven aan het crediet van den staat; heeft hij, om die reden, geene bijzondere wet tot aanvulling van dit voorbeeldelooze te-kort (voorbeeldeloos zelfs in Nederland!) willen voorstellen, maar beter gevonden om in eene wet, welke een gansch ander onderwerp betreft, twee regelen te laten invloeijen, welke zijne verantwoordelijkheid dekten en hem de benoodigde millioenen in handen gaven, — dan is het ontwerp, zoo als het daar ligt, voortreffelijk. Heeft de heer ROCHUSSEN begrepen, dat een voorstel, om de schuldvordering op België tegen 50 pCt. af te staan, raauw zoude klinken in de ooren der volksvertegenwoordiging, terwijl het *Handelsblad* ons, sints vele maanden, den prijs der Belgische 3 pCts. effecten gestadig op omstreeks 75 pCt. opgeeft; en heeft Z. Exc. om die reden aan den tegenwoordigen nevelachtigen vorm van artikel 1 de voorkeur gegeven, — dan is het ontwerp, zoo als het is voorgedragen, uitmuntend. Of beoogt men, den beroemden wereld-bankier, op eene zeer kiesche wijze, een douceur van eenige millioenen te doen toevloeijen, ten einde hem te verzoenen met dat trotsche Nederland, dat, vertrouwende op eigen kracht, zelfs te midden der hagchelijkste omstandigheden, deszelfs door alle groote mogendheden dankbaar aangenomen diensten steeds hardnekkig heeft van de hand gewezen, — dan is het ontwerp allerheerlijkst. Doch is de bedoeling den Nederlandschen staat wezenlijk eene betere toekomst te bereiden, 's lands financiële betrekkingen op hechtere grondslagen te vestigen, — dan is het ontwerp onvoldoende, hersenschimmig, om niet te zeggen bespottelijk.

(*Vervolg en slot hierna.*)

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 19 Mei 2 El 2 Palm 2 Duim; gew. 0 Duim ... 6 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.